

Laidiens: 10.03.2000., Nr. 90/91

Satiksmes ministrijas noteikumi Nr.4

Rīgā 2000.gada 21.februārī

Noteikumi par dzelzceļa speciālistu kvalifikāciju

Izdoti saskaņā ar Dzelzceļa likuma 37.panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka dzelzceļa speciālistam izvirzāmās kvalifikācijas prasības, kvalifikācijas piešķiršanas kārtību, dzelzceļa speciālista apliecības izsniegšanas, pagarināšanas un anulēšanas kārtību un prasības personām, kuras veic dzelzceļa speciālistu sagatavošanu.
2. Amatu nosaukumus personām, kuru darbs ir tieši saistīts ar dzelzceļa satiksmi un kurām ir nepieciešama speciāla izglītība vai kuras ir speciāli apmācītas, apstiprina Dzelzceļa administrācija.
3. Dzelzceļa speciālista amatu var ieņemt persona, kura sasniegusi 18 gadu vecumu, kurai nav medicīniska rakstura pretindikāciju un kuras kvalifikācija atbilst dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja vai pārvadātāja vadītāja (turpmāk - darba devējs) prasībām, kas noteiktas, ievērojot Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumus, satiksmes drošību reglamentējošos tiesību aktus un šos noteikumus.

II. Dzelzceļa speciālistam izvirzāmās kvalifikācijas prasības un kvalifikācijas piešķiršanas kārtība

4. Dzelzceļa speciālistiem tiek noteiktas šādas kvalifikācijas prasības:
 - 4.1. augstākā kvalifikācija, kas atbilst Labklājības ministrijas apstiprinātā Profesiju klasifikatora noteiktajam trešajam prasmes līmenim un paredz augstāko izglītību;
 - 4.2. vidējā kvalifikācija, kas atbilst Labklājības ministrijas apstiprinātā Profesiju klasifikatora noteiktajam otrajam prasmes līmenim un paredz vidējo speciālo (profesionālo) izglītību vai arodizglītību (ar vidējās izglītības pamatiem), kā arī attiecīgu darba stāžu saskaņā ar 1.pielikumu;
 - 4.3. darbavietās speciāli apmācīti darbinieki 2.pielikumā noteiktajos amatos. Darbavietā var apmācīt un sagatavot personas ar izglītību, ne zemāku par pamatzglītību.
5. Darba devējs, apmācot vai paaugstinot dzelzceļa speciālista kvalifikāciju darbavietā, nodrošina, ka to veic dzelzceļa speciālists ar augstāko kvalifikāciju un darba stāžu specialitātē (amatā) ne mazāku par vienu gadu vai dzelzceļa speciālists ar vidējo kvalifikāciju un darba stāžu specialitātē (amatā) ne mazāku par trīs gadiem.
6. Darba devējs nodrošina savu darbinieku - dzelzceļa speciālistu - Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu un citu satiksmes drošību reglamentējošo tiesību aktu zināšanu pārbaudi ne retāk kā reizi trīs gados.

7. Šo noteikumu 6.punktā noteikto dzelzceļa speciālistu zināšanas pārbauda darba devēja izveidota komisija, kuras sastāvā ir ne mazāk kā trīs dzelzceļa speciālisti un kuru kvalifikācija nav zemāka par pārbaudi kārtotošo dzelzceļa speciālista kvalifikāciju.

Šīs darba devēja izveidotās komisijas locekļi dzelzceļa speciālista kvalifikācijas eksāmenus kārtos Dzelzceļa tehniskajā inspekcijā.

8. Par katra dzelzceļa speciālista zināšanu pārbaudes rezultātiem izdarāma atzīme "Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu zināšanu pārbaudes rezultātu uzskaites žurnālā" saskaņā ar 3.pielikumu un dzelzceļa speciālista apliecībā, saskaņā ar šo noteikumu 4.pielikumu. Darba devējs atbild par minētā žurnāla kārtošānu un uzglabā to desmit gadus no pēdējā ieraksta žurnālā.

III. Dzelzceļa speciālista apliecības izsniegšanas un pagarināšanas kārtību

9. Darba devējs izsniedz dzelzceļa speciālista apliecību, kurā ir darbinieka fotogrāfija un kurā norāda:

- 9.1. apliecības izsniedzēju (darba vieta);
- 9.2. darbinieka vārdu, uzvārdu, personas kodu;
- 9.3. ieņemamo amatu;
- 9.4. apliecības numuru;
- 9.5. apliecības derīguma termiņu.

Dzelzceļa speciālista apliecības derīguma termiņš ir nākošais Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu pārbaudes termiņš, kas nevar būt lielāks par trim gadiem.

10. Ja darbinieks nokārtojis Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu un citu satiksmes drošību reglamentējošo tiesību aktu zināšanu pārbaudi un to apliecina ieraksts "Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu zināšanu pārbaudes rezultātu uzskaites žurnālā", dzelzceļa speciālista apliecību var aizstāt ar darbinieka amata apliecību līdz nākošajai kārtējai zināšanu pārbaudei.

11. Darba devējs pagarina dzelzceļa speciālista apliecību, ja dzelzceļa speciālists ir termiņā nokārtojis Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu un citu satiksmes drošību reglamentējošo tiesību aktu zināšanu pārbaudi darba devēja izveidotajā komisijā.

IV. Vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) apliecības izsniegšanas, pagarināšanas un anulēšanas kārtību

12. Tiesības patstāvīgi vadīt vilces līdzekli, apliecina mašīnista apliecība, kuru, saskaņā ar 5.pielikumu, izsniedz valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs.

13. Mašīnista apliecību izsniedz pēc teorētiskā eksāmena nokārtošanas valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja izveidotā Vilces līdzekļu vadītāju (mašīnistu) kvalifikācijas komisijā (turpmāk - Kvalifikācijas komisija). Teorētiskais eksāmens ir Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu, vilces līdzekļu uzbūves, ekspluatācijas un remonta noteikumu un citu satiksmes drošību reglamentējošo tiesību aktu zināšanu pārbaude.

14. Mašīnista kvalifikācijas apliecību izsniedz noteikta veida vilces līdzekļa vadīšanai (dīzeļlokomotīves, dīzeļvilciena, elektrovilciena, sliežu motortransports).

15. Lai persona varētu kārtot teorētisko eksāmenu saskaņā ar šo noteikumu 13.punktu, darba devējs iesniedz Kvalifikācijas komisijai šādus dokumentus:

15.1. pases kopiju;

15.2. darba devēja parakstītu izziņu par darbinieka darba pieredzi saskaņā ar šo noteikumu 16.punktu;

15.3. darba devēja izveidotās komisijas aktu par iepriekšējo teorētisko pārbaudi saskaņā ar 6.pielikumu;

15.4. darba devēja apstiprinātu aktu par vilcienu vadīšanas praktisko iemaņu pārbaudi saskaņā ar 7.pielikumu;

15.5. profesionālo kvalifikāciju apliecinošu dokumentu;

15.6. izziņu par ritošā sastāva remontatslēdznieka kvalifikāciju;

15.7. vispārējās izglītības dokumenta kopiju;

15.8. noteikta parauga medicīnisko izziņu par veselības stāvokli;

15.7.divas fotogrāfijas 3x4cm.

16. Personām, kuras vēlas kārtot eksāmenu mašīnista tiesību iegūšanai, jābūt šādai darba pieredzei:

16.1. 1,5 gadus mašīnista palīga darba pieredze uz attiecīgā veida vilces līdzekļa;

16.2. deviņus mēnešus mašīnista palīga darba pieredze, ja persona beigusi augstāko mācību iestādi ritošā sastāva specialitātē (inženiera specialitātē);

16.3. mašīnista palīgiem, kuri vēlas iegūt tiesības vadīt cita veida vilces līdzekļa, divu mēnešu darba pieredze uz attiecīgā veida vilces līdzekļa, ar kopējo darba pieredzi par mašīnista palīgu 1,5 gadiem;

16.4. šaursliežu dzelzceļa (750 mm) mašīnistiem - sešus mēnešus darba pieredze par mašīnista palīgu uz attiecīgā veida 1520 mm sliežu platuma vilces līdzekļa.

17. Par teorētiskā eksāmena rezultātiem sastāda aktu saskaņā ar 9.pielikumu, kuru paraksta Kvalifikācijas komisijas locekļi.

18. Kvalifikācijas komisija reģistrē mašīnista apliecības "Vilces līdzekļu vadītāju (mašīnistu) apliecību uzskaites žurnālā" saskaņā ar 8.pielikumu. Žurnālu uzglabā 50 gadus no pēdējā ieraksta.

19. Tiesības izbraukt ar vilces līdzekli uz noteiktiem sliežu ceļiem mašīnists iegūst pēc praktisko iemaņu pārbaudes pa attiecīgajiem sliežu ceļiem, ko Kvalifikācijas komisijā atestēts mašīnists - instruktors atzīmē mašīnista formulārā.

20. Formulāru mašīnistam izsniedz darba devējs saskaņā ar valsts publiskās lietošanas infrastruktūras pārvaldītāja apstiprinātu paraugu.

21. Mašīnists-instruktors pārbauda mašīnistu praktiskās iemaņas vilces līdzekļa vadīšanā pa attiecīgajiem sliežu ceļiem reizi trijos mēnešos un formulārā ieraksta:

21.1. mašīnista instruktora slēdzienu par mašīnista sagatavotību patstāvīgai vilcienu vadīšanai (manevru darbiem) pa konkrētajiem sliežu ceļiem;

21.2. atzīmes par veikto darbu, kontrolējot kā lokomotīves brigāde izpilda savus amata pienākumus;

21.3. ziņas par mašīnistam uzliktajiem sodiem un pārkāpumiem.

22. Mašīnista-instruktora amata instrukciju izsniedz darba devējs pēc saskaņošanas ar valsts publiskās lietošanas infrastruktūras pārvaldītāju un Dzelzceļa tehnisko inspekciju.

23. Mašīnista apliecības nozaudēšanas, prettiesiskas atņemšanas vai sabojāšanas gadījumā Kvalifikācijas komisija izsniedz tās dublikātu. Mašīnista apliecība, ja ir izsniegta tās dublikāts, nav izmantojama kā dokuments.

24. Ja mašīnista apliecība ir nozaudēta, prettiesiski atņemta vai sabojāta, darba devējs iesniedz pieteikumu Kvalifikācijas komisijai dublikāta saņemšanai, kuram pievieno šādus dokumentus:

24.1. mašīnista rakstisks paskaidrojums;

24.2. izraksts no mašīnista personiskās lietas, kurā norāda apliecības numuru un izsniegšanas datumu vai pievieno sabojāto apliecību;

24.3. divas 3x4 cm fotogrāfijas.

25. Ja personai saskaņā ar Ministru Padomes 1993.gada 29.marta lēmumu Nr.165 apstiprināto "Dzelzceļa transporta darbinieku disciplināro nolikumu" uz laiku atņemtas mašīnista tiesības, darba devējs mašīnista apliecību viena mēneša laikā nosūta Kvalifikācijas komisijai.

26. Personai uz laiku atņemtās mašīnista tiesības atjauno Kvalifikācijas komisija, ja darba devējs iesniedz šo noteikumu 15.punktā norādītos dokumentus un persona nokārto teorētisko eksāmenu. Šādā gadījumā izsniedz jaunu mašīnista apliecību.

27. Kvalifikācijas komisija saņemtās sabojātās un saskaņā ar šo noteikumu 25.punktu atņemtās mašīnistu apliecības anulē un glabā vienu gadu pēc to saņemšanas. Pēc šī termiņa izbeigšanās apliecības iznīcināmas Kvalifikācijas komisijas noteiktajā kārtībā.

28. Dzelzceļa speciālistiem, kuri veic darbu ārpus valsts robežām, nepieciešamos kvalifikāciju apliecinājošos dokumentus izsniedz saskaņā ar starptautiskajiem līgumiem vai pārvadātāja noslēgtajiem līgumiem ar starptautiskajām dzelzceļu organizācijām, ārvalstu uzņēmumiem (uzņēmēj sabiedrībām) vai to apvienībām.

Pārejas jautājums

29. Līdz šo noteikumu 2.punktā minēto amatu nosaukumu apstiprināšanai, piemērojams 1993.gada 31.maijā satiksmes ministra apstiprinātais "Dzelzceļa transporta darbinieku saraksts, kuru darbs saistīts ar vilcienu kustību, manevriem, pasažieru apkalpošanu un kravu pārvadājumiem".

Satiksmes ministrs *A.Gorbunovs*

Dzelzceļa departamenta direktors *J.Veidemanis*

1. pielikums

Amatu saraksts, kuros nepieciešama speciālista vidējā kvalifikācija

Nr. Amatu nosaukums	Papildprasības
1. 3., 4., 5. klases dzelzceļa staciju priekšnieki un viņu vietnieki	darba stāžs dzelzceļa ekspluatācijā un komercdarbībā ne mazāks par 2 gadiem
2. Staciju dežuranti	darba stāžs darba vietā ne mazāks kā 1 mēnesis
3. Posteņu, parku un uzkalnu dežuranti	darba stāžs darba vietā ne mazāks kā 1 mēnesis

4. Dzelzceļa dispečeri (vilcienu, staciju, manevru)	darba stāžs par stacijas dežurantu ne mazāks par 2 gadiem
5. Lokomotīvju, motorvagonu, drezīnu un automotrisu mašīnisti	darba stāžs par mašīnista palīgu ne mazāks par 1,5 gadu
6. Lokomotīvju un motorvagonu mašīnistu palīgi	remontatslēdznieka 3.kategorija un darba stāžs ne mazāks par 6 mēnešiem
7. Lokomotīvju un vagonu depo dežuranti	darba stāžs lokomotīvju un vagonu ekspluatācijā un remontā ne mazāks par 3 gadiem
8. Vagonu apskatītāji remontētāji	darba stāžs par remontatslēdznieku ne mazāks par 6 mēnešiem
9. Lokomotīvju un vagonu pieņēmēji	darba stāžs darbā, kas saistīts ar lokomotīvju vai vagonu remontu, ne mazāks par 2 gadiem
10. Refrižeratorsekciju mehāniķi	remontatslēdznieka 3.kategorija un darba stāžs 3 mēneši
11. Pasažieru vilcienu priekšnieki	darba stāžs par vagonu pavadoni, vilciena elektromehāniķi ne mazāks par 1 gadu
12. Ceļa mašīnu mašīnisti	darba stāžs par ceļa mašīnu mašīnista palīgu ne mazāks par 1 gadu
13. Ceļa mašīnu mašīnistu palīgi	darba stāžs par atslēdznieku ne mazāks par 6 mēnešiem
14. Sliežu ceļu un būvju meistari un viņu palīgi	darba stāžs par ceļa brigadieru ne mazāks par 1 gadu
15. Sliežu ceļu un būvju brigadieru	darba stāžs par ceļa montētāju ne mazāks par 1 gadu
16. Signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas (SCB), automātiskās lokomotīvju signalizācijas (ALS), iekārtu "PONAB" un "DISK", kontakttīkla elektromehāniķi	darba stāžs par elektromontieri ne mazāks par 1 gadu
17. Energodispečeri	darba stāžs enerģētikas un elektrifikācijas iekārtu ekspluatācijā ne mazāks par 2 gadiem
18. Specializēto vagonu priekšnieki	darba stāžs par vagonu pavadoni vai vilciena elektromehāniķi ne mazāks par 1 gadu
19. Pasažieru vilcienu elektromehāniķi	darba stāžs par elektroatslēdznieku ne mazāks par 6 mēnešiem